

Expositie Lehobothkerk.

Het "Godschalk-museum"
aan de Karosdrift 49 te
Nieuwegein, - of: een po-
ging tot portrettering
uit zijn werk. -

Het kleine partikuliere "museum", tevens atelier, vindt men boven de privé-woning van de kunstenaar Gerrit Lucas Godschalk. In zijn "vrije tijd" is hij om zijns broods wil ambtenaar. Aangezien "Kunst" niet eetbaar is en ook niet gerekend kan worden tot nuttig gebruiksgoed, zoals meubilair en servieswerk, besteden wij dan pas geld aan kunst als wij van al deze noodzakelijkheden zijn voorzien, dus niet dikwijls; zo kan ook de kunstmaker er niet van leven. Jammer, er blijft nu te weinig tijd over voor de dagelijkse oefening.

Het is een vergissing dat talent alleen wel voldoende is. Hij is een puberteitsleeftijd voor de tweede wereldoorlog te Utrecht geboren. Die oorlog is wreed over zijn jeugd gegaan. Opgepakt bij een razzia tijdens een kerkdienst, "gestraft" in kamp Amersfoort, tewerkgesteld in Duitsland, nog net niet dood naar Nederland met "ziekteverlof".

Die oorlog is voorbij, maar alleen zolang het dag is. Met goed gevolg heeft hij de (avond)kunstacademie afgelopen, daarna een middelbare kunstnijverheid-opleiding met hoofdrichting Publiciteit i.v.m. zijn werk op de publiciteitsafdeling van de Nederlandse Aluminium Maatschappij. Door fusie van dit bedrijf achtte men zijn functie overbodig.

olieverf

Wie werk van hem gezien heeft zal geneigd zijn te zeggen: Godschalk - landschapschilder/tekenaar. Toch is dat maar één kant. Zijn atelier biedt als een echt overzichtsmuseumpje een bonte verzameling van al zijn bezigheden (hij gooit eigenlijk nooit iets weg).

- Een map met werk uit zijn academie-tijd met o.a. portretstudies.
- Ook uit die tijd, ergens onder een tafeltje, een rijtje gipsen hoofden. Verderop ligt één ervan, onlangs nagehakt in hout (...ik wilde kijken of ik dat nog kon...)
- Een schetsje van een "barmhartige samaritaan"-groep, met bijbehorend, onder een wit lapje piëteitsvol begraven, een verdroogde kleikompositie (...ik ben het vergeten nat te houden...)
- Een langwerpige doos, aluminiumfolie verpakking, uit de tijd van de Ned.-Alm. (...'t mocht nooit wat kosten...)

"Wat deed je daar nog meer?"
...Ik heb ook wel decors gemaakt. Met St. Nicolaas werd er in de Stadsschouwburg voor het personeel (700 man) een grote toelichtvoering gegeven...
Hij vist

ergens een foto-albumpje vandaan. (Zijn vrouw: "Naast mij in de zaal verzuchtte iemand hoe of ze die bomen daar hadden gekregen".)

- Daar slingert een grammofonplatenhoesje van een singletje; daarop in vol ornaat met opgeheven knapenhoofden en wijd opengeperde monden het jongenskoor van H. Ramaker jr. (zien wij daar een jonge Zomer en Geertsema, en wie nog meer wel, niet?) Achterop de hoes wordt melding gemaakt van een cellist die de naam Lucas Godschalk draagt.

- Een foto van een 17e-eeuws spinet. In het echt is het een 20e-eeuws spinet, vervaardigd door de firma Klop uit Garderen. (Wij betuigen onze erkentelijkheid aan deze goedgunstige in bruikleengever van de spinetten - voor deze tentoonstelling zelfs een clavecimbel - waarop wij tijdens de tentoonstellingen mogen musiceren.)

In de jaren 70 beschilderde G. L. Godschalk twee spinetdeksels. Eén exemplaar bevindt zich nu in Frankrijk (met een oud-Hollands landschap); een ander is in Amerika (met een oud-Hollandse zeeslag). Ook de klankbodems (waar de snaren overheen zijn gespannen) zijn volgens traditie beschilderd met fijne natuurgelouwe vogeltjes, bloemen en insecten. Resultaat van veel geld en zorg.

- Voor Klop zelf ontwierp hij een glas-in-loodraam. Een gestileerde kompositie van muziekinstrumenten uit de barok en een raaf.

De raaf is het handelsmerk van Klop, geïnspireerd op de raven-

olieverf – beschildering spinetdeksel

pennetjes, waarmee de snaren aangetokkeld worden (tegenwoordig zijn deze pennetjes van kunststof).

- Nog een grammofoonplatenhoes, nu een ontwerp van hem voor de Ned. Klassieke Vakhandel van grammofoonplaten.

Op de plaat: Russisch-orthodoxe kerkmuziek.

Op de hoes: een kerksilhouet in een verlaten landschap met een kale boom.

Veelzijdigheid.

Mag ik samenvatten:

G. L. Godschalk: natuurgetrouw, met liefde voor de kleine onderdeeljes: het tekenachtige van wirrarrige schuiten in een vissershaven, de oude geveltjes van de grachtenhuizen, de decoratie van een winterse boom.

Niet altijd ontkomt hij aan het gevaar dat het te doorwerkt wordt, niets meer overlatend aan de fantasie van de toeschouwer. Natuurgetrouw ook in de sfeer van de dreigende climax van het schimmig, toch doorbrekend, licht.

Is hij zo niet zelf in zijn wezen?

Gerrit Lucas Godsknecht.*

*schalk = oudned. knecht, vgl. Maarschalk = stalknecht.

(maar... is familie van het woord merrie.)

Ch. Bouwman

Utrecht, 11 februari 1980